

Vero-osasto

Lausuntoyhteenveto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Tausta ja tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotetut muutokset nostaisivat kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta. Sähköstä kannettavaan huoltovarmuusmaksuun ei ehdoteta muutoksia.

Esityksen tavoitteena on valtion verotulojen lisääminen. Ehdotetut muutokset lisäisivät valtion sähköverotuloja 58 miljoonalla eurolla vuoden 2026 tasolla, josta kaivosten osuus olisi 11 miljoonaa euroa ja konesalien 47 miljoonaa euroa. Esitys nostaa valtion sähköverotuloja vuodesta 2026, mikä otetaan huomioon valtion vuoden 2026 talousarvioesityksessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Valtiovarainministeriö lähetti esitysluonnoksen lausuntokierrokselle 9.4.2025. Lausuntoaika päättyi 16.4.2025.

Yhteensä lausuntoja annettiin 125 kappaletta. Lausuntoyhteenvetoon on tiivistetty annettujen lausuntojen keskeinen sisältö. Yhteenveto ei sisällä kaikkia lausunnoissa esiin tulleita asioita. Lausuntojen sanamuotoja on muokattu ja tiivistetty. Lausuntoyhteenveto on muodostettu lausunnonantajaryhmittäin. Lausuntoja annettiin laajasti eri ryhmistä: ministeriöistä ja viranomaisista, toimialajärjestöiltä, muilta etujärjestöiltä, alan toimijoilta ja alihankkijoilta, kunnilta ja energiayhtiöiltä. Lähes kaikissa lausunnoissa vaadittiin esityksen peruuttamista tai vähintäänkin sen muuttamista. Kaksi lausunnonantajaa kannatti esitystä. Lausunnoissa tuotiin yleisesti esille esityksen lyhyt lausuntoaika sekä esityksen puutteelliset vaikutusarviot. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esille seuraavia seikkoja:

Muut ministeriöt ja viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) ja liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) toivat lausunnoissaan esille konesalien merkityksen osana laajempaa digitaalista infrastruktuuria. TEM katsoo, että konesali-investoinnit lisäävät investointeja puhtaaseen sähköntuotantoon eivätkä ne rajoita muita teollisia investointeja sähkön riittävyyden näkökulmasta. TEM tuo esille, että osa konesaleista pystyy osallistumaan sähkömarkkinoiden joustoon ja osa ei, ja siten TEM esittää pohdittavaksi sähköverotuen säilyttämisen sellaisille konesaleille, jotka pystyvät joustamaan sähkönkulutuksessaan ennalta määrättyjen kriteerien mukaisesti. TEM huomauttaa lisäksi lausunnossaan, että kaivosten käyttämän sähköveron nosto yhdessä kaivosveron korotusten kanssa voi vaikuttaa teknologiainvestointien ajoitukseen, kaivosten elinaikaan ja sähköistymiseen. Lisäksi TEM huomauttaa puhtaan teknologian pilotointimahdollisuuksien vaikutuksesta Suomen vientiin. LVM puolestaan tuo lausunnossaan esille konesalien merkityksen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. LVM pitää kannatettavana, että kryptolouhintaan keskittyviä konesaleja pyritään suitsimaan niiden ympäristövaikutusten ja vähäisen arvonluonnin vuoksi. LVM katsoo, että kokonaisvaltainen arviointi ja suunnitelma konesalien sijoittumisesta Suomeen olisi tarpeellinen ja lisäksi tulisi etsiä keinoja, miten varmistetaan konesalien tuottaman lisäarvon jääminen Suomeen.

Ympäristöministeriö (YM) katsoo lausunnossaan, ettei konesalien houkuttelevuus Suomeen sähköverotuella ole enää tarpeellista, koska Suomella on muita kilpailukykytekijöitä. YM katsoo, että esitetty sähköverotuen poisto tukee tavoitetta parantaa konesalien energiatehokkuutta. YM yhtyy esityksen arvioon siitä, ettei verotuen poisto vaikuta konesalien hyödyntämään hukkalämmön määrään tai kaivosten sähköistymiseen.

Ulkoministeriö (UM) puoltaa lausunnossaan esityksen tavoitetta julkisen talouden tasapainottamiseksi, mutta kiinnittää huomiota investointiympäristössä tapahtuvien muutosten mahdollisiin vaikutuksiin Suomeen tehtyihin investointeihin. UM tuo lisäksi esille sen, että ulkomaiset sijoittajat kiinnittävät tavallisesti huomiota investointiympäristön vakauteen ja ennakoitavuuteen, ja toteaa, että hallituksen tavoitteena on luoda vakaa ja ennustettava toimintaympäristön.

Fingrid ei ottanut lausunnossaan kantaa verotuskysymyksiin, mutta totesi, että kantaverkossa on hyvin tilaa uusille konesaleille ja kaivoksille. Fingridin arvion mukaan on epätodennäköistä, että mahdollisesti peruuntuvia konesali-investointeja korvautuisi nopeasti tai merkittävästi määrin muilla teollisilla investoinneilla. Fingrid katsoo, että konesali-investointien ohjautuminen Suomen sijasta Ruotsiin, voisi näkyä suurempan sähkön vientinä, mikä olisi Suomeen jäävän lisäarvon näkökulmasta huonompi tilanne kuin se, että sähkö hyödynnettäisiin Suomessa sijaitsevassa konesalissa. Fingrid pitää konesalien varavoimaa ja joustokykyä erittäin tervetulleina Suomen sähkömarkkinoille. Fingrid katsoo, että kulutuskohteisiin sijoittuva ja siten luonnostaan hajautetusti

sijaitseva varakapasiteetti edistäisi kantaverkon tehokasta käyttöä ja parantaisi sähköjärjestelmän resilienssiä.

Verohallinto kiinnittää lausunnossaan huomiota kaivosteollisuuden määrittelyyn ja ehdottaa sen tarkentamista esitykseen.

Toimialajärjestöt

Konesalialan toimialajärjestöistä FiCom ry ja FDCA (Finnish Data Center Association) katsovat molemmat omissa lausunnoissaan, että konesaleille on merkittävä rooli yhteiskunnan digitalisaation, vihreän siirtymän investointien ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Molemmat tahot katsovat, että esitys heikentäisi Suomen houkuttelevuutta investointikohteena sekä konesaleille että muulle teollisuudelle. FDCA toteaa, että poukkoileva päätöksenteko ja ennakoimattomuus ovat aiheuttaneet sen, että Suomi on jo menettänyt hyvän maineensa datakeskustoimijoiden keskuudessa. Sähkön hinta muodostaa merkittävän osan konesalin operatiivisista kustannuksista, joten niillä on toimialajärjestön mukaan merkittävä vaikutus siihen, mihin maahan globaalit konesali-investoinnit toteutuvat. FDCA:n arvioiden mukaan ehdotettu muutos vaarantaa jopa 20 miljardin euron edestä konesali-investointeja Suomeen. FDCA katsoo lausunnossaan, että näiden peruutuvien konesali-investointien takia saamatta jäävät verotulot olisivat suuremmat kuin nyt esitetyn verontuen poiston tuottovaikutus. FDCA katsoo myös, että konesaleja tulisi verottaa kuten muutakin teollisuutta ja siten esitetty muutos on epäjohtomukainen ja datakeskusteollisuutta syrjivä. Molemmat tahot ehdottavat, että datakeskusten taloudellisista vaikutuksista toteutetaan laajempi selvitys, ja FiCom mainitsee, että selvityksessä tulisi lisäksi huomioida konesalien vaikutus Suomen kokonaisturvallisuuteen. FiCom esittää lausunnossaan myös vaihtoehtoisia veroratkaisuja verotuottotavoitteen saavuttamiseksi kuten koko teollisuuden sähköveroluokan korottaminen tai kolmannen sähköveroluokan käyttöönotto.

Kaivosteollisuus ry katsoo lausunnossaan, että esitys vähentää Suomessa toimivan kaivosteollisuuden kilpailukykyä ja heikentää Suomen houkuttelevuutta kaivosalan investointikohteena. Välillisten vaikutusten seurauksena esitys vaikuttaa Kaivosteollisuuden mukaan myös muihin Suomen teollisuuden aloihin ja vaarantaa niiden kilpailukykyä. Kaivosteollisuus tuo lausunnossaan esille esityksen soveltamisalaan liittyvät ongelmat kaivosteollisuuden osalta ja katsoo, että esitykseen tulee kuvata selkeämmin kaivostoiminnan ja rikastuksen välinen rajanveto. Lausunnossa tuodaan esille toimintojen erillisten sähkömittausten järjestämiseen liittyvä työmäärän lisäys. Kaivosteollisuus katsoo, että esitys saattaa kohdella eri toimijoita eri tavoin riippuen siitä, missä eri työvaiheita suoritetaan tai onko toimijana ulko- tai kotimainen toimija. Kaivosteollisuus huomauttaa, että kaivostoimintaan kohdistetaan samanaikaisesti myös kaivosveron korotuksia.

Muut etujärjestöt

Yhteensä 23 erilaista etujärjestöä kuten Teknologiateollisuus, Energiateollisuus, Elinkeinoelämän keskusliitto, Business Finland, Rakennusteollisuus, Kemiateollisuus, Suomen Sähkönkäyttäjät, Suomen uusiutuvat ry, Akkuteollisuus, monet kauppakamarit, Suomen Kuntaliitto ry, Palvelualojen työnantajat Palta ja Tekniikan Akateemiset TEK jättivät lausunnot, joissa katsotaan, että esitys on ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa ja vaarantaa uudet konesali-investoinnit Suomeen. Lausunnoissa korostettiin, ettei esityksen vaikutusarvioissa ole huomioitu peruuntuvien konesali-investointien vaikutusta verotuloihin ja työllisyyteen. Lausunnoissa esitettiin huoli Suomen ennakoimattoman veropolitiikan seurauksista Suomen kilpailukykyyn kaikissa teollisista investoinneista. Energiateollisuuden näkemyksen mukaan esityksessä on yliarvioitu energiatehokkuusdirektiivin ohjaavuus. Lausunnoissa ensisijaisesti vastustettiin esitystä, mutta katsottiin, että nykyisen lain ehtoja sähköverotuelle voitaisiin kiristää. Palta katsoo, että Suomessa tulisi aloittaa selvitystyö yhteen sähköveroluokkaan siirtymisestä. Etujärjestöistä vain Finnwatch kannatti esitystä ja katsoi, että Suomi olisi houkutteleva maa konesali-investoinneille ilman verotukeakin. Finnwatch myös huomautti, että puhdaskin sähköntuotanto tarvittavine sähköverkkoineen aiheuttaa haittoja, joten tuotettua sähköä tulisi käyttää säästeliäästi ja yhteiskuntaa mahdollisimman paljon hyödyttävällä tavalla.

Konesalitoimijat ja alihankkijat

Lausuntoja antoivat 16 erilaista konesalitoimijaa, jotka vastustivat esitystä ja katsoivat sen muuttavan heidän toimintaedellytyksiään Suomessa ja vaarantavan uudet investoinnit Suomeen. Lausunnoissa kuitenkin katsottiin, että nykyisen lain ehtoja voitaisiin kiristää tai lisätä uusia ehtoja verotuen saamiseksi. Alan toimivat korostavat erityisesti alan työllistävää vaikutusta ja alan maksamien verojen määrää sekä kritisoivat sitä, ettei esityksen vaikutusarvioissa oltu huomioitu näitä riittävästi. Lausunnoissa arvioitiin, että peruuntuvien investointien menetetyt työllisyys- ja verovaikutukset olisivat merkittävämmät kuin esityksellä saavutettava verotuotto. Lausunnoissa tuotiin laajasti esille konesalien merkitystä yhteiskunnalle digitalisaation, huoltovarmuuden, puhtaan energian investointien ja edullisen ja puhtaan kaukolämmön kannalta. Eräässä toimijan lausunnossa todetaan, että vaikka globaalisti Suomen kilpailukykytekijät ovat samat kuin Ruotsilla ja Norjalla, niin esitys heikentää Suomen kilpailukykyä koska Ruotsiin ja Norjaan on jo Suomesta poiketen ehtinyt syntyä colocation-datakeskusten ympärille laajoja ekosysteemejä. Eräässä konesalitoimijan lausunnossa kritisoidaan esityksen arviota siitä, että konesali-investoinnit eivät lisäisi kotimaista kysyntää, koska valtaosa laitteistoista tulee ulkomailta. Lausunnossa arvioidaan, että miljardiluokan konesali-investoinneista jopa 65 prosenttia voidaan hankkia Suomesta. Konsulttiyhtiö Granlund esitti vastaavan arvion omassa lausunnossaan.

Konesalitoimijoiden lisäksi alan alihankkijat jättivät laajasti lausuntoja esitykseen, yhteensä 22 kappaletta. Lausunnoissa korostettiin konesalien työllistävää vaikutusta ja alihankkijoiden merkitystä yhteisöveronmaksajina. YIT katsoo lausunnossaan, että Suomeen tarvitaan investointeja, jotta Suomen talous pääsee kasvuun ja pelkää esityksen johtavan konesali-investointien peruuntumiseen. Konsulttiyhtiö Granlundin näkemyksen mukaan datakeskukset luovat ainoana alana rakennusteollisuudessa tällä hetkellä merkittävää kasvua. Grandlund katsoo lausunnossaan, että Suomen datakeskusala on kansainväliseen markkinaan verrattuna vasta pääsemässä kasvavaan kehitysvaiheeseen ja että tyypillisesti kehittyviä aloja tulisi tukea, jotta niistä tulisi kilpailukykyisiä. Grandlund ehdottaa, että hallituksen tulisi harkita vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka eivät heikennä datakeskusteollisuuden kilpailukykyä ja investointiympäristöä.

Kunnat ja kaupungit

Lausuntoja antoivat 19 kuntaa, kaupunkia tai kuntaliittoa. Heidän lausunnoissaan korostettiin erityisesti konesalien merkitystä kuntien kaukolämmön hintaan ja hiilidioksidipäästötavoitteiden saavuttamiseen sekä työllisyyteen. Moni kunta näki konesalien hukkalämmön hyödyntämisessä mahdollisuuksia kehittää uutta liiketoimintaa. Sotkamon kunta toi lausunnossaan esille esityksen negatiiviset vaikutukset kaivostoimintaan. Lausunnoissa kritisoitiin esitystä siitä, että se heikentää jo ennestään vaikeuksissa olevien Itä- ja Pohjois-Suomen kuntien taloudellista tilannetta ja työllisyyttä.

Energiayhtiöt

Yhteensä 23 energiayhtiötä jätti lausunnon, joissa tuotiin esille konesalitoiminnan merkitys kaukolämpöliiketoimintaan ja puhtaan energian investointeihin. Fortum ja Caruna arvioivat lausunnoissaan, että ennakoimattomat veronlinjaukset ovat uhka Suomen maineelle vakaana ja ennustettavana toimintaympäristönä. Helen katsoo lausunnossaan, että esityksessä on yliarvioitu energiatehokkuusdirektiivin merkitys hukkalämmön hyödyntämisen ohjausekeinona. Moni energiayhtiö esitti lausunnossaan kysymyksen siitä, miksi sähkökattilat saavat jäädä alemman sähköveron piiriin, vaikka konesaleilta mahdollisuus poistetaan.

Lisäksi lausuntoja antoivat muut toimijat sekä 7 yksityishenkilöä.